

Saksdokumenter Verdensarvrådet 01. oktober 2014

Tid: 1. oktober, 0900-1100 (lunsj kl 11)

Sted: Kompetansesenteret, Tynset

Inviterte

Rådsmedlemmer: Ragnhild Aashaug, Hans Vintervold, Arnfinn Nergård, Jan Håvard Refsethås, Lars Erik Hyllvang, Sverre Fjellheim, Kirsti Leirtrø, Aasa Gjestvang

Observatører: Rørosmuseet v/Odd Sletten, Hedmark Fylkesmuseum avd Nordøsterdalsmuseet v/Kirsten Frønæs, Destinasjon Røros v/Hilde Bergebakken, Kulturminneforvalter Røros kommune Jon Nordsteien, Riksantikvaren v/ Petter Koren,

Rådsmedlemmer og observatører kan ta med bisittere etter behov

Sekretær: Erlend Gjelsvik

Saksliste:

Sak 01/14: Innkalling, saksliste, referat

1. Godkjenning av innkalling og saksliste
2. Godkjenning av referat 03. september 2014

Sak 02/14 Opprettelse av faggruppe for verdensarv arbeidet

I referatet fra møtet 3. oktober ble det skissert en prosess som skulle gjøres i kommunene. Hensikten er å forankre forståelsen for hva verdensarv er for noe og hva vi vil videre med statusen. Som hjelpespørsmål ble følgende listet opp:

- Hva vil vi med verdensarvstatusen?
- Hvor bredt anlagt skal verdensarv arbeidet være?
- Hvor mange bein skal det stå på?
- Hvor mange og hvilke overlappende/felles prosjekter finnes?
- Hva er særegent for akkurat denne satsinga?

For at prosessen skal komme godt i gang, bør det etableres ei faggruppe som kan spesifisere en prosessbeskrivelse for kommunene. Faggruppa skal ledes av verdensarvkoordinator og vil ha flere arbeidsoppgaver foruten det som er beskrevet ovenfor.

Faggruppa vil ordinært møtes én måned i forkant av møter i verdensarvrådet. I særlig spesielle sammenhenger, som i arbeidet med handlingsprogram for regional plan, bør gruppa møtes oftere. Faggruppas sammensetning vil evalueres så snart handlingsprogrammet for regional plan er utarbeidet.

Faggruppas videre mandat er å lage en oversikt over interessenter (stakeholders) i verdensarven Røros bergstad og Circumferensen. Oversikten bør deles opp i tre nivåer som

gjenspeiler forvaltningsnivåene, og inneholde en oversikt over private interessenter. Oversikten bør si noe om de ulike interessentenes virkeområder, virkemidler og kompetanse.

Videre skal faggruppa arbeide med en oversikt over verdensarvverdiene og vise hvordan kulturarvsverdiene og naturverdiene henger sammen i Circumferensområdet. Utgangspunktet for dette arbeidet er de fremragende universelle verdiene slik det er beskrevet i innskrivingsdokumentet fra 2010 og i regional plan. Oversikten bør også inneholde vurderinger av hvilke verdier vi har jobbet mest med, og hvilke verdier vi har jobbet minst med. Til slutt skal faggruppa gå igjennom pågående prosjekter/programmer som omhandler kulturarvs- og naturverdiene for å se hvordan de overlapper hverandre.

Faggruppa skal også utrede og evaluere de prosjektene/aktivitetene som kommunene spiller inn til HP i regional plan. Så langt det lar seg gjøre skal faggruppa lage kostnadsoverslag for hvert enkelt prosjekt og gi en anbefaling på hvordan prosjektet skal gjennomføres.

Faggruppa skal legge fram arbeidet for verdensarvrådet på første møte over nyttår. Verdensarvkoordinator leder faggruppa. Dette arbeidet peker tilbake på punkt 1 i referatet fra 3. september.

Forslag til faggruppe:

Kommunene – 5 representanter
Fylkeskommunene 2 representanter
Museene 2 representanter
Destinasjon Røros 1 representant
Sametinget 1 representant
Naturforvaltninga 1 representant
Verdensarvkoordinator

Innstilling

Verdensarvrådet oppretter ei faggruppe bestående av:

*Kommunene – 5 representanter
Fylkeskommunene 2 representanter
Museene 2 representanter
Destinasjon Røros 1 representant
Sametinget 1 representant
Naturforvaltninga 1 representant
Verdensarvkoordinator*

Faggruppa får mandat som beskrevet ovenfor. Medlemmene av faggruppa skal så langt det lar seg gjøre, stille i avtalte møter iht møteplan, og bidra med egen arbeidsinnsats inn i arbeidet med verdensarvverdiene.

Sak 03/14 – Forslag til prosess med handlingsprogram

I møte 3. september la verdensarvkoordinator fram et forslag til arbeidsprosess for utarbeidelse av handlingsprogram til regional plan. Verdensarvrådet rakk ikke å diskutere forslaget. Det legges derfor fram på nytt. Rådet må komme fram til hvilke tidsfrister som skal gjelde. Denne saken fordrer at rådet oppretter ei faggruppe jmf sak 02/14.

Forslag til prosess med handlingsprogram for regional plan

1. Kommunene/fylkeskommunene/museene/andre parter kommer med forslag/prosjekter til handlingsprogram. Disse sendes verdensarvkoordinator innen dd.mm.
2. Faggruppe trer sammen den dd.mm og vurderer forslagene ut i fra prosjektene virkning på og forhold til verdensarvverdiene. Faggruppa vurderer også det nødvendige utredningsbehovet/kunnskapsgrunnlaget i de enkelte prosjektene, samt hvem som skal gjøre det. Kostnadsoverslag og finansieringsplan skisseres. Koordinator er leder for faggruppa.
3. Faggruppa innstiller til verdensarvrådet som behandler saken dd.mm.
4. Nødvendig kunnskapsgrunnlag og utredninger gjøres i perioden dd.mm – dd.mm. Dette arbeidet finansieres dels over verdensarvkoordinators budsjett.
5. Faggruppe trer sammen igjen den dd.mm. og vurderer forslagene på nytt. Faggruppa innstiller endelige forslag til verdensarvrådet dd.mm.
6. VAR innstiller for fylkestingene. Innstilling må sendes inn til fylkeskommunene senest dd.mm.
7. Vedtak i fylkestingene dd.mm.
8. Faggruppe samles på nytt og gjør søknadsarbeidet dd.mm (hvem søker midlene til hvilken konto?).
9. Prosjektene startes opp

Innstilling

Verdensarvrådet vedtar prosessforslaget i henhold til de tidsfrister vedtatt i møtet.

Sak 04/14 - Verdensarvsenter

Tidligere på 2000-tallet har det blitt gjort to utredninger om eventuelt verdensarvsenter på Røros. Det er også laget en NIKU-rapport om hva et slikt senter kan være. Departementet jobber dessuten med en autorisasjonsordning for verdensarvsenterordningen. Til slutt er det en av strategiene i Stortingsmelding 35: Framtid med fotfeste, å etablere slike sentra på norske verdensarvsteder. Pr i dag har Alta, Vega og Vestnorsk Fjordlandskap fått midler til etablering av verdensarvsenter. Under et besøk i Geiranger, 10. september bevilget klima- og miljøvernministeren ytterligere 4 millioner til opprettelsen av et slikt senter. Pressemelding er gjengitt nedenfor.

I og med at det er en av strategiene i Stortingsmelding nr 35 å etablere slike sentre på verdensarvstedene, så bør også Røros bergstad og Circumferensen starte arbeidet med å finne ut hvilken funksjon et senter skal ha for oss. Viktige stikkord vil være innhold, formidling, organisering og finansiering

Pressemelding

Klima- og miljøminister Tine Sundtoft bevilger fire millioner kroner til verdensarvsenter i Geiranger. Det kunngjorde hun under sitt besøk i Geiranger i dag (10.september)

Målet med bevilgningen er å styrke den lokale oppfølgingen av verdensarvkonvensjonen. Geirangerfjorden er sammen med Nærøyfjorden innskrevet som Vestnorsk fjordlandskap på Unescos liste over verdens kultur- og naturarv.

Midlene skal gå til etableringen av et verdensarvsenter i Geiranger. Senteres kjerneoppgave er å være et besøks-, informasjons- og formidlingscenter om verdensarvverdiene i Vestnorsk fjordlandskap.

- Verdensarvsentrene skal bidra til å styrke den lokale forankringen av og engasjementet om verdensarven. Arbeidet Stiftinga Geirangerfjorden Verdsarv gjør, er et svært godt eksempel. Jeg synes det flott å kunne offentliggjøre at Klima- og miljødepartementet bevilger fire millioner kroner i investeringsstøtte til etablering av verdensarvsenter i Geiranger, sier klima- og miljøminister Tine Sundtoft.

Bevilgningen på 4 millioner kroner skal, sammen med Klima- og miljødepartementets tilskudd av 2013 på tre millioner, benyttes til ombygging og tilrettelegging av bygningsmassen ved Norsk Fjordsenter til et verdensarvsenter. Senteret skal legge til rette for formidling og informasjon om verdensarvverdiene i Vestnorsk fjordlandskap. Etableringen skjer i et forpliktende samarbeid med lokale og regionale myndigheter.

En autorisasjonsordning er under utarbeiding i departementet. Autorisasjonen gir status som verdensarvsenter. I løpet av 2015 ønsker Klima- og miljødepartementet å ha en plan for etablering av verdensarvsentre ved alle de norske verdensarvområdene. I tillegg til Geiranger har Vegaøyen på Helgeland og Bergkunsten i Alta mottatt tilskudd til etablering av verdensarvsentre. Alle disse tre stedene anses nå fullfinansiert fra statens side med hensyn til etableringsstøtte.

Klima- og miljøministeren ble under besøket presentert for muligheter og utfordringer ved forvaltningen av verdensarven, knyttet til forurensning og cruisetrafikk i verdensarvfjordene, forvaltningen av kulturlandskapet og den lokale satsingen *Grøn Fjord 2020* med mål om sporløs ferdsel i verdensarvområdet.

- Det er inspirerende å få presentert slike ambisiøse planer for forvaltningen av verdensarven som jeg har fått her i Geiranger i dag, sier Tine Sundtoft.

Verdensarvsenter for Røros bergstad og Circumferensen

Det bør gjøres et forarbeid fra faggruppa om hva som er status quo med verdensarvsenterdiskusjonen. Faggruppa henter inn synspunkter fra kommunene i sakens anledning, og legger fram forslag for verdensarvrådet.

Innstilling

Verdensarvrådet gir faggruppa mandat til å undersøke hva et verdensarvsenter kan være for vårt verdensarvområde. Synspunkter skal hentes inn fra kommunene. Faggruppa undersøker hvordan arbeidet har foregått på de aktuelle verdensarvstedene og skal forsøke å få innsyn i hva som ligger i autorisasjonsordningen.